VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Senioralnej (nr 42)**

z dnia 18 lipca 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 42)

18 lipca 2017 r.

Komisja, obradująca pod przewodnictwem poseł **Małgorzaty Zwiercan (WiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2016 r. (druk nr 1725) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Andrzej Lewiński** wicedyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny NIK oraz **Jerzy Płókarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej.

W posiedzeniu wzięła udział pracownica Kancelarii Sejmu **Elżbieta Przybylska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Zwiercan (WiS):

Dzień dobry. Witam wszystkich państwa bardzo serdecznie. Otwieram 42. posiedzenie Komisji Polityki Senioralnej. Stwierdzam przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji. Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum. Witam przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Porządek dzisiejszego posiedzenia to rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2016 r. (druk nr 1725) w zakresie działania Komisji. Referuje pan Andrzej Lewiński, wicedyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny NIK. Czy ktoś jest przeciw przyjęciu porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam zatem jego przyjęcie. Proszę o zabranie głosu pana dyrektora Andrzeja Lewińskiego.

Wicedyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny NIK Andrzej Lewiński:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo. Prezes NIK realizując ustawowy obowiązek, przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z działalności NIK. W sprawozdaniu tym została opisana w sposób szczegółowy działalność kontrolna Izby w minionym roku. Odsyłając do tego dokumentu – pani przewodnicząca wspomniała, że jest to druk sejmowy nr 1725 – uprzejmie informuję, że wyniki i wnioski z najważniejszych kontroli przedstawiono w rozdziale V na stronach od 101 do 383 i żeby ułatwić korzystanie ze sprawozdania w obszarze właściwości Wysokiej Komisji, w największym stopniu wypełnia go opis w podrozdziałach „Praca, zabezpieczenie społeczne i rodzina”, to są strony 271-292 oraz „Zdrowie” na stronach 383-423.

Nie będę szczegółowo rozwijał wszystkich wątków mających związek z działalnością NIK w minionym roku, a jedynie powiem, tytułem uzupełnienia, parę zdań na temat przyjętych w ubiegłym roku zasad doboru tematów do kontroli i następnie o wynikach kontroli dotyczących bezpośrednio spraw i problemów osób starszych.

W planie pracy NIK na 2016 rok przyjęto zasadę, że tematy kontroli będą się koncentrowały wokół problemów zidentyfikowanych w analizie ryzyka, którym objęto trzy kluczowe obszary funkcjonowania państwa. Owe obszary, to władza publiczna, gospodarka i społeczeństwo.

W wyniku analizy wskazano na sześć kluczowych ryzyk dla sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. W dużym skrócie są to: niekorzystne tendencje społeczno-demokratyczne, w tym wynikające z postępującego procesu starzenia się polskiego społeczeństwa, również niezadowalająca jakość usług publicznych, niezrównoważenie finansów publicznych, niska konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, a także niska jakość stanowionego

prawa i niedostateczne jego egzekwowanie, a na końcu też wzrost zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa. Katalog ten poszerzono o charakterystyczne dla poszczególnych województw ryzyka regionalne, które wyznaczyły najważniejsze kierunki planowanych kontroli w 2016 r.

Plan pracy został ponadto uzupełniony, jak co roku, o tematy kontroli zasugerowane przez komisje sejmowe i rekomendowane do realizacji przez Komisję ds. Kontroli Państwowej. W związku z tym w minionym roku NIK zwracała szczególną uwagę na równoważenie finansów publicznych, wzrastających wydatków publicznych, oceniała też działania służące poprawie jakości usług publicznych oraz jakości stanowionego prawa i jego przestrzegania. Kontynuowano badania zagadnień związanych z konkurencyjnością i innowacyjnością gospodarki, a także przeciwdziałaniem niekorzystnym zmianom społeczno-demograficznym.

W związku z sytuacjami kryzysowymi na świecie i konfliktami zbrojnymi w badaniach uwzględniono również zagadnienia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa państwa. Kontrolerzy oceniali więc, czy w objętych kontrolą obszarach państwo było sprawne instytucjonalnie i organizacyjnie, praworządne, gospodarne oraz dbało o interesy obywateli. W wyniku przeprowadzonych kontroli planowych i doraźnych NIK skierowała wystąpienia pokontrolne prawie do 2300 adresatów.

Większość obszarów poddanych kontroli oceniono pozytywnie. Kontrolerzy NIK jednak niemal w każdej kontroli jednostkowej ujawniali nieprawidłowości różnej wagi. Niekiedy były one na tyle istotne, że działalność kontrolowanych podmiotów rządowych i samorządowych oceniano negatywnie. NIK w związku z tym formułował wnioski zmierzające do wyeliminowania nieprawidłowości i wnioski legislacyjne w celu uszczelnienia systemu prawnego.

Realizując ustawowy obowiązek, NIK przeprowadziła także kontrolę wykonania budżetu państwa w 2015 roku i przedłożyła Sejmowi analizę wykonania budżetu oraz założeń polityki pieniężnej. Przewodniczącym stałych Komisji sejmowych przekazano 90 informacji prezentujących oceny, uwagi i wnioski dotyczące wykonania części budżetowych przez ich dysponentów, a także wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych i agencji wykonawczych. NIK przedłożyła ponadto Sejmowi 119 informacji o wynikach innych kontroli planowych i doraźnych.

Przechodząc do badań o zasięgu ogólnopolskim, związanych bezpośrednio ze sprawami i problemami seniorów, w pierwszej kolejności należy wskazać na wyniki i wnioski z kontroli pod nazwą „Świadczenie pomocy osobom starszym przez gminy i powiaty" – ta informacja NIK została rozpatrzona przez Wysoką Komisję. Stwierdziliśmy, że jednostki samorządu terytorialnego zapewniały wprawdzie dostęp do usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, jednak nie zadziałały rozwiązania w zakresie tworzenia przez gminy własnego systemu pomocy osobom starszym w miejscu zamieszkania. Chodzi o taki system, który byłby społecznie bardziej akceptowalny, mniej kosztowny niż pobyt w całodobowych placówkach specjalistycznego wsparcia. System opieki zastępczej w miejscu zamieszkania w zasadzie ogranicza się do świadczenia prostych usług opiekuńczych i nie stanowi alternatywy dla domów pomocy społecznej. Logiczną kontynuację podjętych podczas tej kontroli badań stanowiła następna kontrola pod nazwą Opieka nad osobami starszymi w dziennych domach pomocy. Informację o wynikach kontroli przekazaliśmy ostatnio Wysokiemu Sejmowi – to jest właśnie ta informacja.

Prowadzone przez samorządy dzienne domy pomocy w naszej ocenie skutecznie zapewniają seniorom tak potrzebne wsparcie. Jest to korzystne dla nich rozwiązanie, ponieważ pozwala seniorom na dłuższe funkcjonowanie w dotychczasowym środowisku, nawet gdy nie są już oni w pełni samodzielni. Korzysta też na tym służba samorządów, bo dzienne domy kosztują mniej niż tradycyjne placówki opieki całkowitej. Jednak z wyników naszej kontroli wynika, że na uruchomienie DDP zdecydowało się zaledwie 10% gmin i to część z nich, paradoksalnie, z braku środków, a część dlatego, że niewystarczająco rozpoznaje potrzeby osób starszych na własnym terenie. Chciałbym zasygnalizować, że w drugim półroczu tego roku NIK przeprowadzi kolejną kontrolę związaną z problemami osób starszych, bezpośrednio poświęconą problematyce usług opiekuń-

czych świadczonych seniorom w miejscu zamieszkania. Jej celem będzie sprawdzenie, czy gminy zapewniają, a jeżeli tak, to na jakim poziomie, świadczenie takich usług.

Na zakończenie jeszcze parę słów o kontroli pod nazwą „Opieka nad osobami chorymi na chorobę Alzheimera oraz wsparcia dla ich rodzin". Liczba chorych na alzheimera rośnie i będzie rosnąć coraz szybciej. Obecnie w Polsce może to być już nawet pół miliona osób. Do 2050 r. liczba ta, według różnych szacunków, wzrośnie nawet czterokrotnie. Mimo to ani minister zdrowia, ani minister rodziny, pracy i polityki społecznej nie mieli rzetelnych informacji o skali zjawiska, liczbie chorych ani też o kosztach leczenia i opieki. Dane, którymi dysponują ministrowie są, naszym zdaniem, mocno niedoszacowane, nie mogą więc być wykorzystane do rzetelnego planowania i podejmowania stosownych działań. Tym bardziej, że skutki choroby Alzheimera dotykają całe rodziny, bo to na nie są przenoszone nie tylko finansowe, ale także społeczne i psychologiczne koszty opieki.

Tyle z mojej strony. Dziękuję. Mam nadzieję, że zmieściłem się w tych obiecanych minutach.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Zwiercan (WiS):

Dziękuję bardzo panu dyrektorowi. Otwieram dyskusję. Czy są jakieś pytania?

Dziękujemy za wyczerpujący materiał, który otrzymaliśmy. Pana dzisiejsze sprawozdanie, bardzo merytoryczne i zwięzłe, ułatwi nam korzystanie z informacji, zawartej w materiałach.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła sprawozdanie do wiadomości. Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję bardzo.